

Dordrehti Kánonok

A tanítás 1. fejezete: Az isteni kiválasztásról és elvetésről

- 1. cikkely:** Minthogy Ádámban minden ember vétkezett, és így megérdemli az átkot és az örök halált, Isten semmi igazságtalanságot nem tett volna, ha az egész emberi nemet a bűnben és az átokban hagyta volna, hogy vétkeikben elveszenek. Így szól ugyanis az apostol: *„hogy minden száj bedugassék, az egész világ Isten ítélete alá essék”* (Róma 3:19). A 23. versben pedig: *„Mert mindnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül”*. Ismét a Róma 6:23-ban: *„Mert a bűn zsoldja halál”*.
- 2. cikkely:** *„Azáltal lett nyilvánvalóvá Isten szeretete, hogy az ő egyszülött Fiát elküldte... e világra”* (I Jn 4:9), hogy *„valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”* (Jn 3:16).
- 3. cikkely:** Azért pedig, hogy az embereket a hitre elvezesse, Isten e csodálatos örömhír követeit irgalmasan küldi azokhoz, akikhez akarja és akkor, amikor tetszik Neki; szolgálataink által pedig az embereket megtérésre és a megfeszített Krisztusba vetett hitre hívja.
- 4. cikkely:** Isten haragja marad azokon, akik nem hisznek ebben az evangéliumban. Akik azonban elfogadják azt, és igaz és élő hittel megragadják a Megváltó Jézust, Átala megszabadulnak Isten haragjától és a pusztulástól, és az örök élet ajándékával ruháztatnak fel (Jn 3:36; Mk 16:).
- 5. cikkely:** E hitelenség oka és vétke minden más bűnhöz hasonlóan semmiképpen sem Isten, hanem maga az ember, míg a Jézus Krisztusban való hit és az Átala való üdvösség Isten ingyen ajándéka, amint írva van: *„Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által; és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez”* (Ef 2:8). *„Mert néktek adatott az a kegyelem a Krisztusért, nemcsak hogy higgyetek Ő benne, hanem hogy szenvedjétek is Ő érette”* (Fil 1:29).
- 6. cikkely:** Az pedig, hogy Isten némelyeket a kellő időben megajándékozzon a hittel, míg másokat nem, az Ő örökkévaló tanácsából származik: *„Tudja az Isten öröktől fogva minden ő cselekedeteit”* (Csel 15:18), és *„mindent az ő akaratjának tanácsából cselekszik”* (Ef 1:11). E végzés szerint kegyesen meglágyítja a választottak szívét, bármilyen kemény legyen az, a ki nem választottakat pedig igaz ítéletében istentelenségükben és megátalkodottságukban hagyja. Különösen itt nyilvánul meg a romlásban lévő emberek közötti mély, irgalmas és egyszersmind igazságos különbségtétel, vagyis a kiválasztás és elvetés Isten Igéjében kijelentett tanácsvégzése, amit a romlott, tisztátalan és állhatatlan lelkű emberek saját romlásukra kiforgatnak, míg a szent és kegyes lelkek kimondhatatlan vigasztalást nyernek belőle.
- 7. cikkely:** A kiválasztás Isten megváltoztathatatlan szándéka, ami által a világ kezdete előtt, tiszta kegyelemből, akaratának szuverén jó tetszése szerint az egész emberi nemből, amely eredeti igaz állapotából saját hibája folytán bűnbe és romlásba esett, kiválasztott egy

bizonyos számú embert a Krisztusban való üdvösségre, Akit pedig öröktől fogva Közbenjáróul, a választottak Fejéül és a megváltás alapjául rendelt. Ezek a választottak pedig semmivel sem jobbak vagy méltóbbak másoknál, sőt, ugyanabban a nyomorúságban vannak. Isten azonban úgy rendelte, hogy Krisztusnak adja őket, hogy Általa üdvözüljenek; hathatósan elhívja őket; Igéje és Lelke által az Ő közösségébe vonja őket; részesíti őket az igaz hitben; megigazítja és megszenteli őket; és miután hatalmával megőrzi őket az Ő Fia közösségében, végezetül megdicsőíti őket, hogy megmutassa irgalmát és felragyogtassa dicsőséges kegyelmét. Írva van ugyanis, hogy „*A szerint, a mint magának kiválasztott minket Ő benne a világ teremtése előtt, hogy legyünk mi szentek és feddhetetlenek Ő előtte szeretet által, Eleve elhatározván, hogy minket a maga fiaivá fogad Jézus Krisztus által az Ő akaratjának jó kedve szerint, Kegyelme dicsőségének magasztalására, a melylyel megajándékozott minket ama Szerelmesben*” (Ef 1:4-6). Továbbá: „*A kiket pedig eleve elrendelt, azokat el is hívta; és a kiket elhívott, azokat meg is igazította; a kiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette*” (Róm 8:30).

8. cikkely: Nincs pedig a kiválasztásnak többféle tanácsa, hanem egy és ugyanazon rendelés vonatkozik minden üdvözülendőre, akár az Ó-, akár az Újtestamentumban. A Szentírás kijelenti ugyanis, hogy Isten akaratának jó tetszése, célja és tanácsa egy, és aszerint öröktől fogva kiválasztott minket kegyelemre és dicsőségre, üdvösségre és az üdvösség útjára, amit Ő rendelt el, hogy abban járjunk (Ef 1:4-5; 2:10).

9. cikkely: E kiválasztás alapja pedig nem az előrelátott hit, a hitnek való engedelmesség, a szentség, vagy az ember bármiféle jó tulajdonsága vagy hajlama, mint valamiféle előfeltétel, ok, vagy követelmény, amitől függne. Sőt, az ember a hitre és a hitnek való engedelmességre, szentségre stb. választatik ki. Tehát a kiválasztás minden üdvözítő jó forrása, amiből származik a hit, a szentség és az üdvösség egyéb ajándékai, végezetül pedig maga az örök élet, annak gyümölcseivel és következményeivel együtt. Így szól az apostol is: „*magának kiválasztott minket..., hogy legyünk mi szentek és feddhetetlenek Ő előtte szeretet által*” (Ef 1:4), nem pedig azért, mert szentek és feddhetetlenek voltunk.

10. cikkely: E kegyelmes kiválasztás egyedüli oka Isten jó tetszése, amely nem abban áll, hogy Isten az ember bizonyos tulajdonságait vagy cselekedeteit a megváltás feltételül szabta volna, hanem az, hogy tetszett Neki a bűnösök közös sokaságából egyes embereket örökbe fogadni, mint az Ő kiváltképpen való népét. Meg van ugyanis írva: „*Mert mikor még meg sem születtek, sem semmi jót vagy gonoszt nem cselekedtek, ... Megmondatott néki [ti. Rebekának], hogy: A nagyobbik szolgál a kisebbiknek. Miképen meg van írva: Jákóbot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem*” (Róm 9:11-13). Továbbá: „*a kik csak örök életre választattak vala, hívének*” (Csel 13:48).

11. cikkely: Mivel pedig Isten Maga a legbölcsebb, a változhatatlan, mindentudó és mindenható, így az Ő választása el nem rontható, meg nem változtatható, vissza nem vonható, meg nem semmisíthető. Azért a választottak el sem veszhetnek, és számuk nem csökkenhet.

12. cikkely: A választottak a megfelelő időben bizonyosságot nyernek örök és változhatatlan kiválasztásukról, jóllehet különböző fokon és más mértékben. E bizonyosságot nem Isten titkainak és mélységeinek kíváncsi kutatásával szerzik, hanem lelki örömmel és szent tetszéssel észreveszik magukban a kiválasztás csalhatatlan gyümölcseit, amelyekre Isten Igéje rámutat, mint például a Krisztusban való igaz hit, fiúi istenfélelem, Isten szerint való szomorúság a bűn miatt, az igazság éhezése és szomjazása stb.

- 13. cikkely:** A választottság tudata és bizonyossága még több okot ad Isten gyermekeinek arra, hogy naponként megalázzák magukat az Ő színe előtt, és magasztalják irgalma mélységét; hogy megtisztítsák magukat, és hálából buzgó szeretettel forduljanak Isten felé, aki előbb oly nagy szeretettel szerette őket. Olyan távol áll tehát a kiválasztás e tanításától az Isten parancsainak megtartására való restség, vagy az ember testi biztonsággal való áltatása, hogy ezek Isten igaz ítéleteként éppen azokkal történnek meg, akik meggondolatlanul elbázzák magukat, vagy könnyelműen és szándékosan gúnyolódnak a kiválasztás kegyelmén, és a választottak útján nem akarnak járni.
- 14. cikkely:** Amiképpen Isten legbölcsebb végzéséből az isteni kiválasztás tanítása hirdette-tett a próféták által, maga Krisztus által és az apostolok által, és a Szentírásban világosan kijelentetett, mind az Ó-, mind az Újtestamentumban, ugyanúgy alkalmas időben és helyen ma is hirdetni kell azt az Isten egyházában, amit Ő különösképpen erre rendelt. Ezt tisztelettel, a megkülönböztetés és a kegyesség lelkével, Isten szentséges Nevének dicsőségére, népe megelevenítésére és vigasztalására kell tenni, anélkül, hogy hiábavalóan kutakodnánk a Felséges titkos útjai után (Csel 20:27; Róm 11:33-34; 12:3; Zsid 6:17-18).
- 15. cikkely:** Különösképpen az világít rá és vezet bennünket az örök és érdemtelen kiválasztó kegyelemhez, hogy a Szentírás egyértelmű bizonytságot tesz arról, hogy nem mindenki választott, csak némelyek, míg másokat Isten örök választásából mellőzött, és szuverén, igaz, megkérdőjelezhetetlen és megváltozhatatlan jó tetszéséből úgy végezett felőlük, hogy abban a közös nyomorúságban hagyja őket, amibe saját akarataukból vetették magukat, és nem ajándékozta meg őket az üdvözítő hit és a megtérésre való kegyelem ajándékával. Igazságos ítéletéből hagyja, hogy saját útjaikon járjanak, és végül nemcsak hitetlenségük, de más bűneik miatt is elkárhoztatja és örök büntetésére ítéli őket, hogy felragyogtassa igazságát. Ez az elvetés rendelése, ami semmiképpen sem teszi Istent a bűn szerzőjévé (aminek még gondolata is istenkáromlás), hanem félelmetes, megkérdőjelezhetetlen és igazságos Bíró-nak és Bosszúállónak jelenti ki Őt.
- 16. cikkely:** Akik pedig még nem érzik, hogy hathatósan meglenne bennük a Krisztusba vetett élő hit, a lélek erős bizodalma, a lelkiismeret békéje, a fiúi engedelmességre való őszinte törekvés és Isten dicsőítése a Krisztusban, mindazonáltal kitartóan élnek azokkal az eszközökkel, amelyeket Isten arra rendelt, hogy általuk kimunkálja bennünk ezeket, nem szabad megrémülniük az elvetés említésekor, az elvetettek közé sem szabad magukat számítaniuk, hanem szorgalmasan és kitartóan kell ezen eszközökkel élniük, és buzgó kívánsággal, őszintén és alázattal kell várniuk a gazdagabb kegyelem idejére. Annál kevesebb okuk van félni az elvetés tanától azoknak, akik jóllehet komolyan Istenhez akarnak fordulni, hogy csak Neki tetsszenek és megszabaduljanak a halál testéből, de nem tudják elérni a szentség és hit áhított mértékét. Az irgalmas Isten ugyanis megígérte, hogy „*megrepedt nádat nem tör el, a pislogó gyertya belet nem oltja ki*” (Ésa 42:3). Méltán tölti el rémülettel azokat ez a tanítás, akik Istenről és a Megváltó Jézus Krisztusról elfeledkezve teljesen átadják magukat a világ gondjainak és a test kívánságainak, mindaddig, amíg komolyan meg nem térnek Istenhez.
- 17. cikkely:** Isten akaratát az Ő Igéjéből kell megvizsgálunk, ami arról tesz bizonytságot, hogy a hívők gyermekei szentek. Nem természetüktől fogva, hanem a kegyelmi szövetség

alapján, ahova szüleikkel együtt tartoznak. Ezért a kegyes szülőknek nem kell aggodalmaskodniuk azon gyermekeik választottságát és üdvösségét tekintve, akiket Istennek tetszett kora gyermekségükben elhívni ebből a földi életből.

18. cikkely: Akik pedig zúgolódnak a kiválasztás ingyen kegyelme és az elvetés igaz szigorúsága miatt, az apostollal együtt így felelünk: „*Sőt inkább kicsoda vagy te óh ember, hogy versengsz az Istennel?*” (Róm 9:20), és Megváltónk szavait idézzük: „*Avagy nem szabad-é nékem a magaméval azt tennem, amit akarok?*” (Mt 20:15). Végül, e titkok feletti csodálattal eltelve az apostol szavaival így kiálthatunk: „*Óh Isten gazdagságának, bölcseségének és tudományának mélysége! Mely igen kikutathatatlanok az ő ítéletei s kinyomozhatatlanok az ő útai! Mert kicsoda ismerte meg az Úr értelmét? vagy kicsoda volt néki tanácsosa? Avagy kicsoda adott előbb néki, hogy annak visszafizesse azt? Mert ő tőle, ő általa és ő reá nézve vannak mindenek. Övé a dicsőség mindörökké. Ámen*” (Róm 11:33-36).

Tévelygések elutasítása

A kiválasztás és az elvetés igaz tanításáról adott magyarázatot követően a zsinat elutasítja azok tévelygéseit:

1. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy az üdvösségre való kiválasztás teljes és maradéktalan tanácsa az, hogy Isten akarata azok megmentése, akik hinni fognak, és ki fognak tartani a hitben és a hit engedelmisségében; és erről a végzésről Isten Igéje semmi mást nem jelent ki.

Elutasítás: Az ilyenek ugyanis rászedik az egyszerű embert, és nyilvánvalóan ellentmondanak a Szentírásnak, ami kijelenti, hogy Isten nemcsak megmenti azokat, akik hinni fognak, hanem öröktől fogva kiválasztott néhány meghatározott személyt, akiket másoktól eltérően a kellő időben megajándékoz a Krisztusba vetett hittel és az állhatatossággal. Meg van írva ugyanis: „*Megjelentettem a te nevedet az embereknek, a kiket e világból nékem adtál*” (Jn 17:6). Továbbá: *a kik csak örök életre választottak vala, hívének*” (Csel 13:48). Végül: „*A szerint, a mint magának kiválasztott minket Ő benne a világ teremtése előtt, hogy legyenek mi szentek és feddhetetlenek Ő előtt szeretet által*” (Ef 1:4).

2. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy az örök életre való kiválasztásnak különböző fajtái vannak: egy általános és határozatlan, illetve egy különös és határozott; az utóbbi pedig lehet hiányos, visszavonható, nem végleges és feltételes, avagy teljes, visszavonhatatlan, végleges és abszolút. Emellett van egy kiválasztás a hitre és egy másik az üdvösségre, úgy, hogy a megigazító hitre való kiválasztás mellett lehet, hogy nincs meg a visszavonhatatlan üdvösségre való választás.

Elutasítás: Ez ugyanis az emberi észnek tetsző, a Szentírást figyelmen kívül hagyó gondolat, melyben a kiválasztás aranylánca megszakad: „*A kiket pedig eleve elrendelt, azokat el is hívta; és a kiket elhívott, azokat meg is igazította; a kiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette*” (Róm 8:30).

3. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy Isten jó tetszése és terve, amiről a Szentírás a kiválasztás tanításában beszél, nem azt jelenti, hogy Isten bizonyos embereket kiválaszt a többiek kö-

zül, hanem azt, hogy Isten az üdvösség feltételeként minden lehetséges feltétel közül (melyek között a törvény cselekedetei is szerepelnek), vagyis a dolgok minden rendjéből a hit természettől fogva érdemtelen cselekedetét, valamint annak részleges engedelmisségét választotta ki. Ezt az engedelmisséget kegyelméből önmagában teljesnek tekinti, és érdemesnek találja az örök élet jutalmára.

Elutasítás: Ez a kártékony tanítás ugyanis Isten tetszését és Krisztus érdemeit hatástalanná teszi, és haszontalan kérdésekkel elfordítja az embereket a kegyelem által való megigazulás igazságától és a Szentírás egyszerűségétől. Hamisnak mondja ugyanakkor az apostol kijelentését: *„A ki megtartott minket és hívott szent hívással, nem a mi cselekedeteink szerint, hanem az ő saját végezése és kegyelme szerint, mely adatott nekünk Krisztus Jézusban örök időknél előtte”* (II Tim 1:9).

4. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy a hitre való választáshoz előzetes feltételként szükséges, hogy az ember a természetes világosságot¹ megfelelően használja, legyen kegyes, alázatos, szelíd és alkalmas az örök életre, mintha a kiválasztás bármilyen módon függne ezektől.

Elutasítás: Ezen ugyanis Pelagius tanítása érződik, és ellentmond az apostol tanításának, amikor így ír: *„A kik között forgolódtunk egykor mi is mindnyájan a mi testünk kívánságaiban, cselekedvén a testnek és a gondolatoknak akaratját, és természet szerint haragnak fiai valánk, mint egyebek is: De az Isten gazdag lévén irgalmasságban, az Ő nagy szerelméből, melylyel minket szeretett, Minket, kik meg voltunk halva a vétkek miatt, megelevenített együtt a Krisztussal, (kegyelemből tartattatok meg!) És együtt feltámasztott és együtt ültetett a mennyekben, Krisztus Jézusban: Hogy megmutassa a következő időkben az Ő kegyelmének felséges gazdagságát hozzánk való jóságából a Krisztus Jézusban. Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által; és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez; Nem cselekedetekből, hogy senki ne kérkedjék.”* (Ef 2:3-9).

5. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy az egyes személyek üdvösségre való, nem teljes és visszavonható kiválasztása az előrelátott hiten, megtérésen, szentségen és kegyességen alapszik, melyet elkezdtek vagy bizonyos ideig gyakoroltak; a teljes és visszavonhatatlan kiválasztás pedig a hitben, megtérésben, szentségben és kegyességben végsőkéig való állhatatosságon alapul; és ez az a kegyelmes és evangéliumi érdem, amire nézve a választott érdemesebb, mint a nem választott. Ezért a hit, a hit engedelmissége, a szentség, a kegyesség és az állhatatosság nem a dicsőségre való változhatatlan kiválasztás gyümölcse, hanem olyan előzetesen megkövetelt feltételek, amelyek meglétét Isten előre látta a teljesen kiválasztottakban, és amelyek nélkül a dicsőségre való változhatatlan kiválasztás nem történhet meg.

Elutasítás: Ez a tanítás idegen az egész Szentírástól, amelyben újra meg újra ilyen kijelentéseket olvashatunk: a kiválasztás *„nem cselekedetekből, hanem az elhívótól”* van (Róm 9:11). *„A kik csak örök életre választottak vala, hívének”* (Csel 13:48). *„Magának kiválasztott minket Ő benne a világ teremtése előtt, hogy legyünk mi szentek és feddhetetlenek Ő előtte szeretet által”* (Ef 1:4). *„Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket”* (Jn 15:16). *„Hogyha pedig kegyelemből, akkor nem cselekedetekből”* (Róm 11:6). *„Nem abban van a szeretet, hogy mi szeretjük az Istent, hanem hogy ő szeretett minket, és elküldte az ő Fiát”* (I Jn 4:10).

¹ Vö. 3-4. fejezet 4. cikkely

6. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy az üdvösségre való kiválasztás nem mindenkinél változhatatlan, hanem vannak olyan választottak, akik Isten tanácsa ellenére elveszhetnek és el is vesznek.

Elutasítás: E durva tévedéssel ugyanis Istent változékonyá teszik, és lerombolják azt a vizsgáztatást, amit a kegyesek nyernek saját kiválasztásuk bizonyosságából. Ellentmondanak továbbá a Szentírásnak, ami azt tanítja, hogy a választottakat nem lehet megteveszteni (Máté 24:); hogy Krisztus nem veszítette el azokat, akiket az Atya adott Neki (Jn 6:39); végül, Isten azokat, akiket elrendelt, elhívott és megigazított, meg is dicsőítette (Róm 8:30).

7. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy a dicsőségre való változhatatlan kiválasztásnak ebben az életben semmilyen gyümölcse és ismerete, sem bizonyossága nincsen, kivéve azt, ami egy változó és bizonytalan feltételtől függ.

Elutasítás: Nem csupán képtelenség egy bizonytalan bizonyosságról beszélni, de ellenkezik is a szentek tapasztalatával, akik kiválasztásuk ismereténél fogva az apostollal együtt örvendeznek, és magasztalják Istennek e jótéteményét (Ef 1). Ők Krisztus intése szerint együtt örvendeznek tanítványaival azon, hogy neveik fel vannak írva a mennyben (Lk 10:20), és kiválasztásuk ismeretét emelik fel a gonosz tüzes nyilai ellen, mondván: „*Kicsoda vádolja az Isten választottait?*” (Róm 8:33).

8. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy Isten az Ő igazságos akaratánál fogva nem határozott úgy, hogy bárkit is Ádám vétkében és a bűn és kárhozat közönséges állapotában hagyjon, és nem mellőz senkit sem a hithez és megtéréshez szükséges kegyelem közlésében.

Elutasítás: Határozottan kijelenti ugyanis az Írás: „...*a kin akar könyörül, a kit pedig akar, megkeményít*” (Róm 9:18). Továbbá: „*Mert néktek megadatott, hogy érthessétek a mennyek országának titkait, ezeknek pedig nem adatott meg*” (Mt 13:11). „*És megint: „Hálákat adok néked, Atyám, mennynek és földnek Ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcsék és az értelmesekek elől, és a kisdedeknek megjelentetted. Igen, Atyám, mert így volt kedves te előttem*” (Mt 11:25-26).

9. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy Isten nem kizárólag és egyedül az Ő jó tetszéséből küldi az egyik embernek az evangéliumot, míg másnak nem, hanem azért, mert az egyik jobb és érdemesebb arra, mint az, akihez nem jut el az evangélium.

Elutasítás: Mózes tagadta ezt, amikor így szólt Izráel népéhez: „*Ímé az Úréi, a te Istenedéi az egek, és az egeknek egei, a föld, és minden, a mi rajta van! De egyedül a ti atyáitokat kedvelte az Úr, hogy szeresse őket, és az ő magvukat: titeket választott ki ő utánok minden nép közül, a mint e mai napon is látszik*” (V Móz 10:14-15). Krisztus is ezt mondta: „*Jaj néked Korazin! Jaj néked Bethsaida! Mert ha Tirusban és Sidonban történnek vala azok a csodák, a melyek bennetek lőnek, rég megtértek volna gyászruhában és hamuban*” (Mt 11:21).

A tanítás 2. fejezete: Krisztus haláláról és az ember megváltásáról

- 1. cikkely:** Isten nemcsak teljességgel könyörületes, de teljességgel igazságos is. Az Ő igazsága pedig – amint Igéjében Maga jelentette ki nekünk – megkívánja, hogy az Ő végtelen Felsége ellen elkövetett bűneink büntetést nyerjenek, méghozzá nem csupán ideig való, hanem örökkévaló, testi és lelki büntetést. Ezt nem tudjuk elkerülni, hacsak Isten igazságának eleget nem teszünk.
- 2. cikkely:** Mivel saját magunk képtelenek vagyunk eleget tenni vagy megszabadítani magunkat Isten haragjától, az Ő végtelen irgalmából tetszett Istennek, hogy kezesünkül adja az Ő egyszülött Fiát, aki bűnné és átokká lett érettünk és helyettünk, hogy részünkről eleget tegyen az isteni igazságnak.
- 3. cikkely:** Isten Fiának halála az egyetlen és tökéletes áldozat és bűnért való elégtétel, melynek értéke és ára végtelen, és bőségesen elég az egész világ bűneinek jóvátételére.
- 4. cikkely:** E halál végtelen értéke és méltósága egyrészt abból származik, hogy aki azt elszenvedte, nem csupán valóságos és tökéletesen szent ember volt, hanem maga Isten egyszülött Fia, akinek örök és végtelen lényege egy az Atyával és a Szentlélekkel; mindez szükséges volt ahhoz, hogy Megváltónk lehessen. Másrészt pedig abból, hogy ez a halál Isten haragja és átka volt Rajta a mi bűnünk miatt.
- 5. cikkely:** Ezenfelül az evangélium ígérete az, hogy ha valaki hisz a megfeszített Krisztusban, nem kárhozik el, hanem örök élete van. Ezt az ígéretet a megtérés és hit parancsával együtt minden nemzetnek és minden embernek hirdetni kell, válogatás és megkülönböztetés nélkül, akikhez Isten az Ő jó tetszéséből elküldi az evangéliumot.
- 6. cikkely:** Jóllehet sokan azok közül, akiket hív az evangélium, nem térnek meg, és nem hisznek Krisztusban, hanem elvesznek hitelenségükben, ez nem a Krisztus által bemutatott áldozat hiányosságából vagy elégtelenségéből származik, hanem teljes egészében nekik számítandó be.
- 7. cikkely:** Akik pedig igazán hisznek, és Krisztus halála által a bűneikből és a romlásból megszabadulnak, egyedül Isten kegyelmének adósak ezért a haszonért, amit Krisztusban öröktől fogva nekik adott, és semmi érdemük nincsen benne.
- 8. cikkely:** Az volt ugyanis az Atya Isten szuverén tanácsa, legkegyelmesebb akarata és célja, hogy Fia drága halálának megelevenítő és üdvözítő hatékonysága minden választottra kiterjedjen, hogy egyedül rájuk árássa ki a megigazító hit ajándékát, és biztosan elvezesse őket az üdvösségre. Isten akarata az volt, hogy Krisztus a kereszti vére által, amellyel megerősítette az új szövetséget, hathatósan megszabadítsa minden népből, törzsből, nemzetségből és nyelvből pontosan azokat, akiket az Atya öröktől fogva az üdvösségre választott és Neki adott; felruházta őket hittel, amit a Szentlélek többi üdvözítő ajándékaival együtt halálával szerzett meg nekik; megtisztítsa őket minden bűntől, mind az eredendőtől, mind az elkövetettől, akár hitre jutásuk előtt, akár utána követték el azt; végezetül, miután mindvégig hűségesen megőrzi őket, megtisztítsa őket minden szeplőtől és folttól, hogy jelenlétben örökké örvendjenek a dicsőségben (Ef 5:27).

9. cikkely: Istennek ez a terve, ami a választottak iránti örökkévaló szeretetéből származik, a világ kezdetétől fogva mind e mai napig hatalommal végbemegy, és ezután is véghez fog menni a pokol kapuinak minden hiábavaló ellenkezése dacára. A választottak ezért alkalmas időben egybegyűjtetnek, és sosem szűnik meg a hívők egyháza, melynek alapja Krisztus vérében van; és amely rendületlenül szereti és hűséggel szolgálja Őt mint Megváltóját, aki mint Vőlegény Menyasszonyáért, a kereszten letette érte az életét; és amely itt és örökké zengheti az Ő dicsőségét.

Tévelygések elutasítása

Az igaz tanításról adott magyarázatot követően a zsinat elutasítja azok tévelygéseit:

1. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy az Atya Isten az Ő Fia kereszthalálát anélkül rendelte el, hogy biztos és határozott végzést hozott volna arról, hogy bárkit megmentсен. Sőt, Krisztus halála akkor is szükséges, hasznos és értékes, illetve minden részében teljes, tökéletes és hiánytalan lenne akkor is, ha a kiérdemelt megváltásban egy ember sem részesedne.

Elutasítás: Ez a tanítás ugyanis megveti az Atya bölcsességét és Jézus Krisztus érdemeit, és ellentétben áll a Szentírással. A Megváltó ezt mondja: „*életemet adom a juhokért*”, „*és én ismerem őket*” (Jn 10:15, 27). Így szól Ésaías a Megváltóról: „*hogyha önlelkét áldozatul adja, magot lát, és napjait meghosszabbítja, és az Úr akarata az ő keze által jó szerencsés lesz*” (Ésa 53:10). Végül pedig annak a hitcikkelynek is ellentmond, melynek alapján hiszünk a közönséges keresztyén egyházban.

2. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy Krisztus nem azzal a céllal halt meg, hogy vére által megerősítse a kegyelem új szövetségét, hanem csak azért, hogy feljogosítsa az Atyát arra, hogy az emberrel tetszése szerinti, kegyelmen vagy cselekedeteken alapuló szövetséget köthessen.

Elutasítás: Ez a nézet idegen a Bibliától, ami azt tanítja, hogy Krisztus egy jobb, azaz, az új szövetség Kezese és Közbenjárója lett, és a végrendelet a holtak után jogerős (Zsid 7:22; 9:15, 17).

3. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy Krisztus elégtétele által senki számára nem érdemelte ki a megváltást vagy a hitet, ami által Krisztus elégtétele hatékonyan közöltetik; hanem az Atya számára csak a hatalmat és a tökéletes akaratot érdemelte ki, hogy újra közeledhessen az emberhez, és új feltételeket írhasson elő neki tetszése szerint, amelyeknek való engedelmesség az ember szabad akaratától függ. Ezért az is lehetséges, hogy senki sem, vagy akár mindenki betölti e feltételeket.

Elutasítás: Ezek ugyanis túl csekélynek vélik Krisztus halálát, semmiképp sem ismerik el annak legfontosabb gyümölcsét és hasznát, és újra felhosszabbítják a pokolból a pelagiánus tévelygést.

4. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy a kegyelem új szövetsége, amit az Atya Isten Krisztus haláláért kötött az emberrel, nem abban áll, hogy hit által elfogadván Krisztus érdemeit Isten előtt megigazulunk és üdvözülünk, hanem abban, hogy Isten eltörölte a törvénynek való tökéletes engedelmesség parancsát, és a hitet a hit engedelmességével együtt annak

hiányosságai ellenére a törvénynek való tökéletes engedelmességnek tekinti, és érdemesnek találja az örök élet kegyelem által való jutalmára.

Elutasítás: Ez ellentmondásban áll a Szentírással, ami azt tanítja: „*Megigazulván ingyen az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban való váltság által, Kit az Isten eleve rendelt engesztelő áldozatul, hit által, az ő vérében*” (Róm 3:24-25). Ezek pedig az istentelen Socinusszal együtt az egész egyház egyetértésével szemben egy új és furcsa Isten előtti megigazulásról beszélnek.

5. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy Isten minden embert befogadott a megbékélés állapotába és a szövetség kegyelmébe, és így senki sem kárhoztatható el eredendő bűne alapján. Senki nem is fog elkárhozni amiatt, sőt, mindenki szabad az eredendő bűn terhe alól.

Elutasítás: Ez a nézet idegen az Írástól, ami azt tanítja, hogy természet szerint haragnak fiai vagyunk (Ef 2:3).

6. tévelygés: Akik az érdemszerzés és az elsajátítás közti különbséget arra használják fel, hogy az együgyűek és tapasztalatlanok lelkébe beleültessék azt a tanítást, hogy Isten a maga részéről megpróbálta mindenkire egyenlőképpen kiterjeszteni Krisztus halálának hasznát. Az pedig, hogy némelyek másokkal szemben elnyerik a bűnbocsánatot és az örök életet és elsajátítják maguknak a kegyelmet, saját szabad akaratukon múlik, ami hozzájárul a kivétel nélkül mindenkinek felajánlott kegyelemhez, és nem függ a bennük hathatósan működő irgalom különös ajándékától.

Elutasítás: Amikor ugyanis ezek azt színlelik, hogy ezt a megkülönböztetést józanul teszik, valójában Pelagius tévelygésének pusztító mérgét akarják elültetni az emberekben.

7. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy Krisztus nem tudott meghalni, nem is kellett meghalnia, és meg sem halt azokért, akiket Isten a legnagyobb mértékben szeretett és az örök életre kiválasztott. Nem halt meg értük, mert nincs szükségük Krisztus halálára.

Elutasítás: Ezek ellentmondanak az apostol szavainak: Krisztus „*szeretett engem és önmagát adta érettem*” (Gal 2:20), illetve: „*Kicsoda vádolja az Isten választottait? Isten az, a ki megigazít; Kicsoda az, a ki kárhoztat? Krisztus az, a ki meghalt*” (Róm 8:33-34), tudniillik értük. A Megváltó pedig így szól: „*életemet adom a juhokért*” (Jn 10:15), továbbá: „*Ez az én parancsolatom, hogy szeressétek egymást, a miképen én szerettelek titeket. Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért*” (Jn 15:12-13).

A tanítás 3. és 4. fejezete: Az ember romlottságáról, Istenhez való megtéréséről és annak módjáról

- 1. cikkely:** Az embert Isten eredetileg saját képére alkotta. Értelme teljes volt a Teremtő és a lelki dolgok igaz és üdvözítő ismeretével. Szíve és akarata becsületes volt, érzelmei tiszták, és az egész ember szent. Azonban amikor a gonosz felbujtására fellázadt Isten ellen és saját akaratából visszaélt szabadságával, elveszítette e kiváltságait, és az értelem teljes vakságát, borzalmas sötétséget, hiábavalóságot, valamint az ítélet teljességét vonta magára. Istentelenné, lázadóvá lett, szíve és akarata megkeményedett, érzelmei tisztátalanokká lettek.
- 2. cikkely:** A bűneset után az ember gyermekeit saját hasonlatosságára nemzette. Romlott törzsből csak romlott ág származhat, így Isten igazságos ítélete révén Ádám minden utóda, Krisztus kivételével, örökölte ősszülei romlottságát. Nem utánzás által, amint azt a régi pelagiánusok tanították, hanem a romlott természet szaporodásával.
- 3. cikkely:** Tehát minden ember bűnben fogantatott, és természet szerint a harag fia. Ezért képtelen bármiféle üdvözítő jó cselekvésére, kész a gonoszra, bűneiben halott és azok megkötözik. Sőt, a Szentlélek újjászülő kegyelme nélkül Istenhez visszatérni, romlott természetét megújítani, vagy ezt a megújítást akárcsak előkészíteni is képtelen, és mindezeket nem is akarja.
- 4. cikkely:** A bűneset után azonban az emberben megmaradt a természetes világosság egy halvány sugara, melynek révén még megvan benne Isten, a természeti dolgok és a jó és a gonosz közti különbség csekély ismerete, és mutat valamiféle törekvést az erényre, a társadalom jó rendjére és rendezett külső magatartásra. Azonban ez a természetes világosság olyan távol van attól, hogy Isten üdvözítő ismeretére és igaz megtérésre vezesse el az embert, hogy még arra is képtelen, hogy a természeti és társadalmi ügyekben helyesen használja azt. Sőt, ezenfelül ezt a világosságot az ember teljesen tisztátalanná teszi, ami által Isten előtt menthetetlen lesz.
- 5. cikkely:** Ugyanebből a szempontból kell vizsgálnunk a Tízparancsolatot, amit Isten Mózes kezei által adott az Ő választott népének, a zsidóknak. Ez ugyanis felfedi a bűn nagyságát, és arról egyre jobban meggyőzi az embert, de nem ad semmiféle orvosságot és nem kölcsönöz erőt arra, hogy megszabadítsa a nyomorúságból, így a testben erőtlén lévén, a vétkeket átok alatt hagyja. E törvény által tehát az ember nem képes elnyerni az üdvözítő kegyelmet.
- 6. cikkely:** Amire tehát sem a természetes világosság, sem a törvény nem volt képes, azt elvégzi Isten a Szentlélek munkája és az Ige, vagyis a megbékélés szolgálata által, ami a Messiásról szóló örömhír. Ezáltal tetszett Istennek úgy az Ó-, mint az Újszövetség idején megmenteni azokat, akik hisznek.
- 7. cikkely:** Isten akaratának e titkát az Ószövetségben csak keveseknek jelentette meg, de az Újszövetségben – amikor a különböző népek közti válaszfalak ledőltek – sok népnek kijelentette Magát, válogatás nélkül. Ez a megkülönböztetés nem azért lett, mintha az egyik nemzet értékesebb lenne a másiknál, vagy jobban használná a természetes világosságot,

hanem egyedül Isten szuverén jó tetszéséből és érdemtelen szeretetéből fakad. Azok tehát, akik érdemeiken felül, sőt, érdemtelenségük ellenére ilyen nagy és kegyelmes áldásban részesültek, alázatos és hálatelt szívvel kell elismerjék ezt, és az apostollal együtt magasztalniuk kell Isten ítéletének keménységét és igazságát azokkal szemben, akiknek ez a kegyelem nem adatott meg, nem pedig kíváncsian kutatni azt.

- 8. cikkely:** Akiket pedig az evangélium hív, őszintén hívja, hiszen Isten őszintén és igazán megmutatja Igéjében, mi az, ami kedves Előtte, tudniillik az, hogy mindenki Hozzá menjen, akit hív. Sőt, komoly ígéretet tett az örök élet és a nyugalom felől mindannak, aki Hozzá jön és Benne hisz.
- 9. cikkely:** Nem tulajdonítható sem az evangéliumnak, sem az abban felajánlott Krisztusnak, sem Istennek – aki az embert az evangélium által hívja és különféle ajándékokban részesíti – ha az Ige szolgálata által hívott emberek nem jönnek és nem térnek meg. A hiba azokban van, akiket Isten megszólít, közülük azonban némelyek gondatlanul elutasítják az élet Igéjét. Mások befogadják ugyan, de nem engedik, hogy szívüket teljesen áthassa, ezért örömük, amely csak ideig való hitből származik, hamar elmúlik, ők pedig elvesznek. Megint mások az Ige magvát megfojtják a világ gondjaival és kívánságaival, és nem teremnek gyümölcsöt. Erről tanít minket Megváltónk a magvető példázatában (Mt 13).
- 10. cikkely:** Azonban az, hogy azok közül, akiket az evangélium hív, némelyek engedelmeskednek e hívásnak és megtérnek, nem tulajdonítható szabad akaratuk helyes alkalmazásának, ami által különbnek tekinthetnek magukat másoknál, akik hasonló mértékben részesültek a hithez és a megtéréshez szükséges kegyelemben, amint Pelagius büszke eretnoksége állítja. Mindezt az engedelmisséget és megtérést teljes mértékben Istennek kell tulajdonítani, aki az Övéit Krisztusban öröktől fogva kiválasztotta, és meg is ajándékozta őket hittel és megtéréssel, megszabadítja őket a sötétség hatalmából, és átviszi őket az Ő Fiának királyságába, hogy hirdessék „*Annak hatalmas dolgait, a ki a sötétségből az Ő csodálatos világosságára*” hívta el őket (I Pt 2:9), és ne magukban, hanem az Úrban dicsekedjenek (II Kor 10:17), amint az apostolok erről számos helyen bizonyosságot is tesznek.
- 11. cikkely:** Amikor pedig Isten az Ő jó tetszése szerint cselekszik a választottakkal, és az igaz megtérést munkálja bennük, amellet, hogy külsőleg hirdetteti nekik az evangéliumot és Szentlelke által megvilágosítja elméjüket, hogy helyesen megérthessék és megkülönböztessék Isten Lelkének dolgait, ugyanazon megelevenítő Lélek által az ember legbensőbb részét is áthatja. Ő nyitja meg és lágyítja meg a bezárt és megkeményedett szívet, Ő metéli körül a körülmetéletlent. Megújítja az akaratot: eddig halott volt, de most megeleveníti azt; eddig gonosz, engedetlen, konok volt, most jóvá, engedelmessé és engedékennyé teszi; serkenti és megerősíti azt, hogy miként a jó fa, jó cselekedeteket teremjen.
- 12. cikkely:** És ez a Szentírás által oly nagyra becsült újjászületés, amit új teremtésnek is nevez: a halottakból való feltámadás, megelevenedés, amit Isten a mi közreműködésünk nélkül munkál bennünk. Ez azonban semmiképp sem merül ki az evangélium külső hirdetésében, erkölcsi rábeszélésben, vagy Istennek valami olyan cselekedetében, ami után az embernek hatalmában áll eldöntenie, hogy újjászületik-e vagy sem, hogy megtér-e vagy sem; hanem egyértelműen egy természetfölötti tett, mindennél hatalmasabb, és ugyanakkor mindennél csodálatosabb, lenyűgöző, titokzatos és kibeszélhetetlen. Hatékonyságában nem kisebb a teremtésnél vagy a halálból való feltámadásnál, amint e munka Szerzője által ih-

letett Írás kijelenti. Ezért mindazok, akiknek szívében Isten e csodálatos módon munkálkodik, bizonyosan, csalhatatlanul és hathatósan újjászületnek, és valósággal hisznek. Az akarat ezen megújulását Isten pedig nemcsak serkenti és befolyásolja, hanem az közvetlenül e befolyásolás miatt lesz élővé. Ezért helyes tehát azt mondani, hogy az ember az elnyert kegyelem miatt hisz és tér meg.

- 13. cikkely:** Isten e cselekedetének természetét a hívők ebben az életben soha nem érthetik meg teljes mértékben, mindamelllett megelégednek annak tudásával és tapasztalásával, hogy Isten e kegyelme képessé teszi őket arra, hogy szívével higgyenek, és szeressék Megváltójukat.
- 14. cikkely:** A hitet tehát Isten ajándékának tartjuk. Nem azért, mert Isten azt felajánlja az embernek, aki tetszése szerint elfogadhatja vagy elutasíthatja, hanem azért, mert Ő valósággal megajándékozza vele az embert, belelehelvén és beleültetvén azt. Nem is azért, mintha Isten az embernek megadná a hit képességét vagy lehetőségét, majd azt várná, hogy az ember szabad akarata folytán elfogadja a megváltás feltételeit, és hisz Krisztusban; hanem azért, mert Isten az, aki munkálja az emberben mind az akarást, mind a munkálást (Fil 2:13). Valóban, Ő minden mindenben, és Ő munkálja a hit akarását és a hit cselekvését is.
- 15. cikkely:** Isten senkire nem köteles kiárasztani e kegyelmét. Miként tarthatna ugyanis Ő az embernek, aki semmit nem adott Neki, hogy azért bármiféle jutalmat érdemeljen? Kinek van ugyanis bármije bűnén és hamisságán kívül? Aki tehát részesül e kegyelemben, örök hálaival tartozik Istennek, és örök köszönetet mond Neki. Aki pedig nem részese annak, az vagy teljesen figyelmen kívül hagyja e lelki ajándékokat, és megelégszik saját állapotával, vagy nem törődve semmi veszéllyel, hiábavalóan dicsekszik azzal, ami nem is áll tulajdonában. Azokat pedig, akik külsőleg megvallják hitüket és rendes életet élnek, a legkedvezőbb módon kell megítélnünk és róluk beszélnünk, ugyanis a szív titkos rekeszei számunkra megismerhetetlenek. Azokért pedig, akik még nem hívtak el, kötelességünk imádkozni Istenhez, aki *„azokat, a melyek nincsenek, előszólítja mint meglevőket”* (Róm 4:17). Semmiképpen sem lehetünk velük szemben gőgösek, mintha mi tettük volna magunkat tőlük különbözővé.
- 16. cikkely:** Mivel az ember a bűneset során nem szűnt meg értelemmel és akaratlanul felruházott teremtmény lenni, és az egész emberi nemet megrontó bűn sem vette el annak emberi természetét, a kegyelem sem kezeli úgy, mint érzéketlen tuskót vagy követ. Nem is veszi el az ember akaratát és tulajdonságait, nem is vesz rajta erőszakot, hanem lelkileg megeleveníti, megjobbítja, feddi, és kedvesen, egyszersmind hatalommal vezérli, hogy ahol egykor a testi lázadás és ellenállás érvényesült, ott kész és őszinte lelki engedelmesség kezd uralkodni, ami magában foglalja akaratunk igaz és lelki helyreállítását, valamint szabadságát. Azért azon kívül, aki minden jó cselekedetünk csodálatos Szerzője, az embernek saját szabad akaratából semmilyen reménysége nincsen helyreállnia bukásából, mert azzal az ártatlanság állapotában visszaélve saját magát döntötte romlásba.
- 17. cikkely:** Isten mindenható munkája révén hosszabbítja meg és tartja fenn földi életünket. Ez azonban nem zárja ki, sőt megköveteli azon eszközökkel való élest, amelyeket Isten végtelen irgalmából és jóságából arra választott, hogy általuk gyakorolja hatalmát. Ehhez hasonlóan Isten korábban említett természetfölötti munkája, ami által újjászület bennünket, semmiképpen sem zárja ki vagy csökkent le az evangélium szerepét, amit a bölcs Isten az

újjászületés magvával és a lélek eledelül rendelt. Ezért az apostolok és az őket követő tanítók kegyesen tanítottak Isten e kegyelméről, az Ő dicsőségére és minden kevélység lerontására, de ugyanakkor nem szűntek meg az Igével, a sákramentumokkal és az egyházfegyelemmel való élésre buzdítani őket az evangélium szent tanaival. Ugyanígy ma is legyen távol akár a tanítóktól, akár a tanítottaktól, hogy az egyházban kísérteni merészeljék Istent azzal, hogy szétválasztják azt, amit Ő jó tetszéséből a legszorosabban egybekötött. Isten ugyanis a kegyelmet az intések által közli, és minél inkább készek vagyunk kötelességünk teljesítésére, rendszerint annál jobban dolgozik bennünk Istennek ez az áldása, és annál gyorsabban halad előre Isten munkája, akit illet minden dicsőség, mind az eszközért, mind annak gyümölcséért és eredményéért, örökkön örökké. Ámen.

Tévelygések elutasítása

Az igaz tanításról adott magyarázatot követően a zsinat elutasítja azok tévelygéseit:

1. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy nem mondhatjuk azt, hogy az eredendő bűn önmagában elég a teljes emberi nemzetség kárhoztatásához, vagy akár ideiglenes, akár örökkévaló büntetés kiérdemléséhez.

Elutasítás: Ezek ugyanis ellentmondanak az apostolnak, aki így szól: *„Annakokáért, miképpen egy ember által jött be a világra a bűn és a bűn által a halál, és akképpen a halál minden emberre elhatott, mivelhogy mindenkét vétkeztek”* (Róm 5:12). Továbbá: *„az ítélet egyből lett kárhoztattá”* (Róm 5:16). Végül: *„a bűn zsoldja halál”* (Róm 6:23).

2. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy a lelki ajándékok, valamint a jó tulajdonságok és erények, mint a jóság, szentség és igazság, az ember teremtésekor nem tartoztak annak akaratahoz, ezért a bűnesetben nem is választottak el attól.

Elutasítás: Ez ugyanis ellentétben áll Isten képmásának leírásával, ahol az apostol kijelenti, hogy az magában foglalja az igazságot és a szentséget, amelyek kétségkívül az akarathoz tartoznak (Ef 4:24).

3. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy a lelki halál állapotában a lelki ajándékok nem választhatóak el az ember akaratótól, mivel maga az akarat nem vált romlottá, csak az értelem sötétsége és az érzelmek zavaradottsága akadályozza azt, ha pedig ezek az akadályok elmozdíthatnak, az akarat ismét működésbe tudja hozni eredeti képességeit. Azaz, az akarat önmagában képes arra, hogy bármiféle elébe tárt jót akarjon, és azt válassza, vagy ne akarjon, és ne azt válassza.

Elutasítás: Ez a tanítás újítás és tévelygés, ami felmagasztalja a szabad akarat erejét, ellentétben Jeremiás próféta kijelentésével: *„Csalárdabb a szív mindennél, és gonosz az”* (Jer 17:9), valamint az apostol szavaival: *„A kik (ti. az engedelmesség fiai) között forgolódtunk egykor mi is mindnyájan a mi testünk kívánságaiban, cselekedvén a testnek és a gondolatoknak akaróját”* (Ef 2:3).

4. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy az újjá nem született ember bűneiben nem valósággal és nem teljesen halott, és nincs híján a lelki jóra való képességnek, hanem képes éhezni és

szomjazni az igazságot és az életet, és képes a bűnbánó és töredelmes lélek Istennek tetsző áldozatát felajánlani.

Elutasítás: Ezek ugyanis ellentmondanak a Szentírás világos bizonyosságával: „*holtak valátok a ti vétkeitek és bűneitek miatt*” (Ef 2:1, vö. 5), továbbá: „*szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz*” (I Móz 6:5, vö. 8:21). Továbbá, a nyomorúságból való szabadulás és az élet utáni éhség és szomjúság, valamint a töredelmes lélek Istennek ajánlott áldozata csak az újjászületettekre jellemző, és azokra, akik boldognak neveztetnek (Zsolt 51:19; Mt 5:6).

5. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy a romlott és természeti ember az általános kegyelmet (ami alatt ők a természet világosságát értik), vagy azokat az ajándékokat, amelyekben még a bűneset után is részesül, úgy tudja használni, hogy azok helyes alkalmazásával apránként nagyobb, mégpedig evangéliumi, vagy üdvözítő kegyelmet, sőt, üdvösséget nyerhet el. Ezen a módon Isten késznek mutatkozik arra, hogy Krisztust minden embernek kijelentse, hiszen elégségesen és hatékonyan mindenki rendelkezésére bocsátja a Krisztus ismeretéhez, a megtéréshez és a hithez szükséges eszközöket.

Elutasítás: Minden korok tapasztalata és a Szentírás egybehangzóan tanúsítják, hogy ez nem igaz. „*Közli igéit Jákóbbal, törvényeit s végzéseit Izráellel. Nem tesz így egyetlen néppel sem; végzéseit sem tudatja velök. Dicsérvétek az Urat!*” (Zsolt 147:19-20). Továbbá: „*Ki az elmúlt időkben hagyta a pogányokat mind a maguk útján haladni*” (Csel 14:16). Pál és társai pedig „*eljárván pedig Frigiát és Galácia tartományát, mivelhogy eltiltatának a Szent Lélektől, hogy az igét Ázsiában hirdessék, Misia felé menvén, igyekeznek vala Bithiniába jutni; de nem ereszté őket a Lélek*” (Csel 16:6-7).

6. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy az igaz megtérés során Isten nem képes az emberben új tulajdonságokat, képességeket és ajándékokat elültetni, és a hit, ami által megtértünk, és amire nézve hívőknek mondatunk, nem Isten által adott tulajdonság vagy ajándék, hanem csak az ember cselekedete; nem is nevezhető ajándéknak, csak a hitre jutás képességét tekintve.

Elutasítás: Ezzel ugyanis ellentmondanak a Szentírásnak, ami kijelenti, hogy Isten szívünkbe ülteti a hitet, az engedelmisséget és szeretete ismeretét, mint új tulajdonságokat: „*Törvényemet az ő belsejökbe helyezem, és az ő szívökbe írom be, és Istenökké leszek, ők pedig népemmé lesznek*” (Jer 31:33). Illetve: „*Mert vizet öntök a szomjúhozóra, és folyóvizet a szárazra; kiöntöm Lelkemet a te magodra*” (Ésa 44:3). Ismét: „*az Istennek szerelme kitöltetett a mi szívünkbe a Szent Lélek által, ki adatott nekünk*” (Róm 5:5). Eltérnek az egyház állandó gyakorlatától is, amely a prófétával együtt így imádkozik: „*téríts meg engem, és én megtérek*” (Jer 31:18).

7. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy a kegyelem, ami által megtérünk Istenhez, nem egyéb nyájas tanácsadásnál, vagy (mások szerint) ez az ember megtérését munkáló legnemesebb mód; ez a tanácsadás pedig a lehető legnagyobb összhangban van az ember természetével. Ezért nincsen semmi ok arra, hogy ez a tanácsadó kegyelem ne lenne arra, hogy a természeti embert lelkivé tegye; sőt, Isten az akarat beleegyezését csakis e tanácsadás által eszközli ki. Az isteni munkálkodás annyiban hatalmasabb a Sátán munkálkodásánál, hogy míg a Sátán csak ideig való javakat, Isten örökkévaló javakat ígér.

Elutasítás: E tanítás mindenestül fogva pelagiánus, és ellentmond az egész Bibliának, ami ezeken kívül az ember megtérését illetően a Szentlélek munkájának sokkal hatalmasabb és isteni módjáról tanít, mint például Ezékielnél: „*És adok néktek új szívet, és új lelket adok belétek, és elveszem a kőszívet testetekből, és adok néktek hússzívet*” (Ez 36:26).

8. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy az ember újjászületésében Isten nem használja mindenható voltát arra, hogy az ember akaratát erővel és tévedhetetlenül hitre és megtérésre hajlítsa, hanem miután Isten a kegyelem minden munkáját elvégezte az ember megtérését illetően, az ember még mindig ellenállhat Istennek és a Szentléleknek, amikor Isten célja és akarata az ember újjászületése. Sőt, az ember sokszor annyira ellenáll, hogy teljességgel megakadályozza saját újjászületését. Így az ember hatalmában van az, hogy újjászületik-e vagy sem.

Elutasítás: Ez nem kevesebb, mint Isten kegyelme hathatós voltának tagadása megtérésünkre nézve, és a Mindenható Isten munkájának alávetése az emberi akaratnak. Ez pedig ellentmond az apostoloknak, akik így tanítanak: „*hiszünk... az Ő hatalma erejének ama munkája szerint*” (Ef 1:19). Illetve: „*a mi Istenünk... töltsön be titeket a jóban való teljes gyönyörűséggel, és a hitnek hathatós munkálásával*” (II Thess 1:11). Végül: „*az ő isteni ereje mindennel megajándékozott minket, a mi az életre és kegyességre való*” (II Pt 1:3).

9. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy a kegyelem és a szabad akarat olyan részleges okok, amelyek együtt munkálkodnak a megtérés kezdetén, és a kegyelem munkája nem előzi meg az akarat munkáját. Másként szólva, az ember akaratának Isten nem segít hathatósan a megtérésben, amíg az ember akarata meg nem mozdul, és el nem határozza magát arra.

Elutasítás: A régi egyház a pelagiánusok e tanítását ugyanis már korábban elvetette, az apostol szavai szerint: „*Annakokáért tehát nem azé, a ki akarja, sem nem azé, a ki fut, hanem a könyörülő Istené*” (Róm 9:16). Hasonlóan: „*Mert kicsoda különböztet meg téged? Mid van ugyanis, a mit nem kaptál volna?*” (I Kor 4:7). Végül: „*Mert Isten az, a ki munkálja bennetek mind az akarást, mind a munkálást jó kedvéből*” (Fil 2:13).

A tanítás 5. fejezete: A szentek állhatatosságáról

- 1. cikkely:** Akiket Isten az Ő terve szerint az Ő Fiával, a mi Urunk Jézus Krisztussal való közösségre elhív, és a Szentlélek által újjászüli, már ebben az életben meg is szabadítja a bűn uralma és szolgasága alól, de amíg ebben a világban vannak, nem szabadítja meg őket a bűn testétől és a test erőtlenségeitől.
- 2. cikkely:** Innen fakadnak naponként az erőtlenség bűnei, és innen tapad szenny a szentek legjobb cselekedeteihez is, ami állandó okot szolgáltat számukra ahhoz, hogy megalázzák magukat Isten előtt, és a megfeszített Krisztushoz folyamodjanak oltalomért; hogy az imádság lelke és a kegyesség szent gyakorlása által jobban-jobban megöldökljék a testet; valamint hogy igyekezzenek a tökéletességet elérni, amíg végre megszabadulván e halandó testből, az Isten Bárányával együtt uralkodhatnak majd a mennyben.
- 3. cikkely:** A bennük lakozó bűn e maradványai és a bűn és a világ kísértései miatt azok, akik megtértek, saját erejükből nem tudnak megmaradni a kegyelem állapotában. Isten azonban hűséges, és miután felruházta őket kegyelmével, abban mindvégig irgalmasan meg is erősíti, és hatalmasan meg is őrzi őket mindvégig.
- 4. cikkely:** Jóllehet a test erőtlensége nem győzedelmeskedhet Isten erejével szemben, ami az igaz hívőket a kegyelem állapotában megerősíti és megtartja, Isten Lelke azonban mégsem mindig befolyásolja és indítja a megtérteket annyira, hogy egyes esetekben bűnösen el ne térjenek az isteni kegyelem útmutatásától; és a test kívánsága elcsábítja őket, ők pedig beteljesítik azt. Ezért tehát folyamatosan vigyázniuk és imádkozniuk kell, hogy kísértésbe ne essenek. Ha mindezeket figyelmen kívül hagyják, az fenyegeti őket, hogy a Sátán, a világ és a test nagy és szörnyű bűnökbe viszi őket, sőt, olykor Isten igazságos engedélye folytán esnek e gonoszságokba. Ezt bizonyítja Dávid, Péter és más bibliai szentek szomorú bukása is.
- 5. cikkely:** E hatalmas bűnökkel ugyanis súlyosan megbántják Istent, rászolgálnak a halálos büntetésre, megszorítják Isten Szentlelkét, elhagyják a hit gyakorlását, fájdalmasan megsebzik lelkiismeretüket, és olykor még egy időre Isten kegyelmének érzését is elvesztik, amíg vissza nem térnek a komoly bűnbánat útjára, ahol Isten atyai arca újra rájuk ragyog.
- 6. cikkely:** Azonban Isten, aki könyörületben gazdag, a kiválasztásra vonatkozó megmásíthatatlan céljának megfelelően nem vonja meg teljességgel a Szentlelket az övéitől még akkor sem, ha azok fájdalmasan elbuknak. Sőt, elbukni sem hagyja őket annyira, hogy elveszítsék az örökbefogadás kegyelmét és a megigazultság állapotát, vagy elkövessék a halálos, azaz a Szentlélek elleni bünt, és nem engedi meg, hogy teljesen elhagyatva az örök pusztulásba taszítsák magukat.
- 7. cikkely:** Mert először is, Isten e bukásokban is megőrzi bennük az újjászületés romolhatatlan magvát, nehogy az elveszen vagy teljesen elpusztuljon. Azután Igéje és Lelke által valósággal és hathatósan megújítja őket a bűnbánatra, vétkeik feletti őszinte és Isten szerint való szomorúságra, hogy a Közbenjáró vérében keressék és nyerjék el a bűnbocsánatot hit által és megtört szívvel, ismét megtapasztalják a megbékített Isten kegyelmét, hit által

imádják az Ő irgalmát, és inentől kezdve még szorgalmasabban munkálják üdvösségüket félelemmel és rettegéssel.

- 8. cikkely:** Tehát nem saját érdemüknek vagy erejüknek, hanem csakis Isten ingyen irgalmának köszönhető az, hogy a hitből és a kegyelemből nem esnek ki teljesen, bukásukban nem maradnak meg, és nem vesznek el örökre. Ha csak rájuk tekintenénk, ez nemcsak megtörténhetne, hanem kétségtelenül meg is történne; ha azonban Istenre tekintünk, látjuk, hogy ez semmiképp sem lehetséges, hiszen az Ő tanácsa meg nem változtatható, ígérete meg nem hiúsulhat, s az Ő terve szerinti elhívás nem vonható vissza; Krisztus érdeme, valamint az Ő közbenjárása és oltalma nem hatástalanítható, végül a Szentlélek elpecsételése nem érvényteleníthető és nem is eltörölhető.
- 9. cikkely:** Az üdvösségre választottak e megtartatása és hitükben való állhatatosságuk felől az igaz hívek hitük mértéke szerint bizonyosságot nyerhetnek és nyernek, ami által arra a bizonyos meggyőződésre jutnak, hogy örökre az egyház igaz és élő tagjai lesznek, elnyerik a bűnök bocsánatát, és végül az örök életet.
- 10. cikkely:** Ez a bizonyosság azonban nem valamiféle Isten Igéjével ellentétes, vagy attól független különös kijelentés eredménye, hanem annak forrása egyrészt az Isten ígéreteibe vetett hit, amiket Igéjében bőségesen kijelentett vigasztalásunkra; továbbá a Szentlélek bizonyoságtétele, aki együtt tanúskodik lelkünkkel arról, hogy Isten gyermekei és örökösei vagyunk (Róm 8:16); s végül a tiszta lelkiismeret megőrzésére és a jó cselekedetek cselekvésére irányuló őszinte és szent kívánság. Ha pedig Isten választottait akár attól a szilárd vigasztalástól, miszerint végül győzelmet aratnak, akár az örök dicsőség csalhatatlan zálogától vagy előlegétől megfosztanánk, ők lennének a legnyomorultabb emberek mind között.
- 11. cikkely:** A Szentírás arról is bizonyoságot tesz, hogy ebben az életben a hívőknek különféle testi kétségekkel kell megküzdeniük, és a keserves kísértések közepette nem érzik mindig a hit teljes bizonyosságát és az állhatatosság biztonságát. Isten azonban, aki minden vigasztalás Atyja, nem hagyja az övéit feljebb kísértetni, mint elszenvedhetik, „*sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd*”, hogy elszenvedhessék (I Kor 10:13), és a Szentlélek által újra felébreszti bennük az állhatatosság vigasztaló bizonyosságát.
- 12. cikkely:** Mindazonáltal az állhatatosság e bizonyossága oly távol van attól, hogy a hívőkben elültesse a kevélység lelkét, vagy testi biztonságba ringassa őket, hogy éppen ellenkezőleg, ez az igaz alázatosság, a fiúi tisztelet, az igaz kegyesség, a minden üldöztetések között megmaradó türelem, a buzgó imádságok, az igazságért való szenvedésben és annak megvallásában való kitartás és az Istenben való folytonos öröm forrása. Ha szem előtt tartják ezt a nyereséget, annak a háládatosság és a jó cselekedetek komoly és folyamatos gyakorlására kell serkentenie őket, amint az a Szentírás bizonyoságtételéből és a szentek példájából kitűnik.
- 13. cikkely:** Az állhatatosság megújított bizonyossága nem indítja szabadosságra vagy a kegyesség mellőzésére azokat, akik bukásukból helyreállítottak. Sőt, inkább arra indítja őket, hogy sokkal óvatosabban és figyelmesebben járjanak az Úr útjain, amelyeket Ő rendelt, hogy akik azokban járnak, az állhatatosság bizonyosságában járjanak; nehogy visszaéljenek Isten atyai jóságával, és Isten el ne fordítsa tőlük kegyelmes arcát – melynek szemlélése

a kegyesnek drágább az életnél, és melynek elfordítása keserűbb a halálnál –, és ennek következtében még súlyosabb lelkiismeret-furdalás ne gyötörje őket.

14. cikkely: Amint pedig tetszett Istennek, hogy az evangélium hirdetése által megkezdje bennünk a kegyelem munkáját, úgy azt bennünk Igéje hallása, olvasása és az azon való elmélkedés, az abban található intések, fenyegetések és ígéret, valamint a sákramentumokkal való élés által meg is őrzi, folytatja és tökéletesíti bennünk.

15. cikkely: A testi gondolkodás nem tudja megérteni a szentek állhatatosságának e tanítását, amit Isten bőségesen kijelentett Igéjében, az Ő nevének dicsőségére és a kegyes lelkek vigasztalására, és amit a hívők szívére helyez. A Sátán gyűlöli, a világ kineveti, a tudatlanok és a képmutatók félreértelmezik, az eretnekek szembefordulnak vele, de Krisztus jegyese mindig gyengéden szereti, és felbecsülhetetlen kincsként folyton oltalmazza. Isten pedig, aki ellen semmilyen tanács és semmilyen erő nem állhat meg, gondoskodik arról, hogy mindvégig így tegyen. Ennek az egy Istennek, Atyának, Fiúnak és Szentléleknek legyen tisztesség és dicsőség mindörökké. Amen.

Tévelygések elutasítása

Az igaz tanításról adott magyarázatot követően a zsinat elutasítja azok tévelygéseit:

1. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy az igaz hívők állhatatossága nem a kiválasztás gyümölcse, sem Isten ajándéka Krisztus halála által, hanem az új szövetség feltétele, amit (állításuk szerint) az embernek szabad akaratából teljesítenie kell végleges kiválasztása és megigazulása előtt.

Elutasítás: A Szentírás ugyanis bizonyoságot tesz arról, hogy ez a kiválasztásból származik, és a választottak Krisztus halála, feltámadása és közbenjárása által részesülnek benne:

2. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy Isten valóban elég erőt ad a hívőnek az állhatatosságra, és ezt az erőt mindig kész megőrizni benne, ha a hívő is megteszi kötelességét; de még ha mindaz meg is van, ami szükséges a hitben való állhatatosságra, és amit Isten használ a hit megtartására, akkor is a hívők akaratának tetszésén múlik, hogy állhatatosak maradnak-e, vagy sem.

Elutasítás: Ez az elképzelés ugyanis nyílt pelagianizmust tartalmaz, és miközben az embert szabaddá akarja tenni, Isten dicsőségének rablójává teszi. Ez ellentmond az evangéliumi tanítás egybehangzó nézetének, ami az embert dicsekedésének minden alapjától megfosztja, és e jótéteményért minden magasztalást egyedül kegyelmének ad meg; valamint az apostolnak, aki így szól: „*A ki meg is erősít titeket mindvégig feddhetetlenségben, a mi Urunk Jézus Krisztusnak napján*” (I Kor 1:8).

3. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy az igaz hívők és újjászületettek nemcsak eleshetnek a megigazító hittől, a kegyelemtől és az üdvösségtől teljesen és mindörökké, hanem gyakran el is buknak, és mindörökké elvesznek.

Elutasítás: Ez a felfogás erőtlenné teszi a kegyelmet, a megigazulást, az újjászületést és Krisztus folyamatos védelmező munkáját, Pál apostol egyértelmű szavaival szemben: „*mi-kor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt. Minekutána azért most megigazultunk*

az ő vére által, sokkal inkább megtartatunk a harag ellen ő általa” (Róm 5:8-9). Ellentétes János apostol szavaival: „Senki sem cselekszik bűnt, a ki az Istentől született, mert benne marad annak magva; és nem cselekedhetik bűnt, mivelhogya Istentől született” (I Jn 3:9). Végül pedig ellentétes Jézus Krisztus szavaival is: „És én örök életet adok nékik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből. Az én Atyám, a ki azokat adta nékem, nagyobb mindeneknél; és senki sem ragadhatja ki azokat az én Atyám-nak kezéből” (Jn 10:28-29).

4. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy az igaz hívők és újjászületettek elkövethetik a Szentlélek elleni halálos bűnt.

Elutasítás: Ugyanaz a János apostol ugyanis, miután első levelében az 5:16-17-ben beszélt azokról, akik elkövetik a halálos bűnt, és megtiltja, hogy imádkozzanak értük, azonnal hozzáteszi a 18. versben: „Tudjuk, hogy valaki Istentől született, nem vétkezik (tudniillik ezzel a vétkekkel): hanem a ki Istentől született, megőrzi magát, és a gonosz nem illeti őt” (I Jn 5:18).

5. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy különös kijelentés nélkül ebben az életben nem lehet bizonyosságunk a jövőendő állhatatosságunkra nézve.

Elutasítás: Ezzel a tanítással ugyanis az igaz hívők biztos vigasztalását veszik el ebben az életben, és a pópisták kétségeit újra behozzák az egyházba. Ezzel szemben a Szentírás ezt az üdvbizonyosságot soha nem valami különös és rendkívüli kijelentésből vezeti le, hanem Isten gyermekeinek ismertetőjeleiből és Isten állandó ígéreteiből. Így szól például Pál apostol: „semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely nagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban” (Róm 8:39). És János kijelenti: „És a ki az ő parancsolatait megtartja, az Ő benne marad és Ő is abban; és abból ismerjük meg, hogy bennünk marad, abból a Lélekből, a melyet nekünk adott (I Jn 3:24).

6. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy az állhatatosság és az üdvösség bizonyosságának tana jelleménél és természeténél fogva lustasághoz vezet, és ártalmas a kegyességre, a jó erkölcsökre, az imádságra és más szent gyakorlatokra nézve; a benne való kételkedés azonban dicséretreméltó.

Elutasítás: Ezek ugyanis megmutatják, hogy nem ismerik az isteni kegyelem erejét és a bennünk lakozó Szentlélek munkáját. Ellentmondanak János apostolnak, aki első levelében egyértelműen ennek az ellenkezőjét tanítja: „Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlökká leszünk Ő hozzát; mert meg fogjuk őt látni, a mint van. És a kiben megvan ez a reménység Ő iránta, az mind megtisztítja ő magát, a miképen Ő is tiszta” (I Jn 3:2-3). Emellett ellenük szólnak a szentek példái, akár az Ó-, akár az Újtestamentumból, akik meg voltak ugyan győződve állhatatosságukról és üdvösségükről, mégsem hagytak fel imádságaikkal és egyéb kegyes cselekedeteikkel.

7. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy azok hite, akik csak ideig-óráig hisznek, nem különbözik a megtartó és üdvözítő hittől, csak időtartamát tekintve.

Elutasítás: Krisztus ugyanis még háromfajta különbségről beszél a hit időtartamán kívül az ideig-óráig és az igazán hívők között, például a Máté 13:20-ban, a Lukács 8:13-ban, és más helyeken is. Kijelenti, hogy az előbbieknél a mag köves földbe, míg az utóbbiaknál a jó

földbe, vagyis jó szívbe hullik; az előbbieknél a mag nem ereszt gyökeret, míg az utóbbiaknál erős gyökere lesz; végül, az előbbiek nem hoznak gyümölcsöt, míg az utóbbiak változó mérték szerint, folyamatosan és állhatatosan gyümölcsöt teremnek.

8. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy nem lehetetlen az, hogy valaki elveszítse első újjászületését, és még egyszer, vagy akár többször is újjászülessen.

Elutasítás: Ezek ugyanis tagadják Isten magvának romolhatatlanságát, ami által újjászületünk, és ezzel ellentmondanak Péter apostol bizonyágtételének: „*újjonnan születettek nem romlandó magból, de romolhatatlanból*” (I Pt 1:23).

9. tévelygés: Akik azt tanítják, hogy Krisztus sosem imádkozott azért, hogy a hívők biztosan megmaradjanak a hitben.

Elutasítás: Magának Krisztusnak mondanak ellent, aki ezt mondta: „*De én imádkoztam érted, [Simon,] hogy el ne fogyatkozzék a te hited*” (Lk 22:32), valamint János apostolnak, aki arról tanúskodik, hogy Krisztus nemcsak az apostolokért könyörgött, hanem mindazokért, akik hinni fognak beszédül által: „*Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben*” és „*Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól*” (Jn 17:11, 15, 20).

Zárszó

Ez tehát a holland egyházakat megzavaró öt cikkellyel kapcsolatos ortodox tanítás világos, egyszerű és eredeti magyarázata, valamint a bizonyos ideje megjelent tévelygések elutasítása. A zsinat ezt a tanítást Isten Igéjéből következőnek és a református egyházak hitvallásaival megegyezőnek ítéli. Az is világosan kitűnik ebből, hogy akik ezt a tanítást nem fogadják el, minden igazság, jogosság és könyörületesség ellen cselekszenek, amikor így próbálják meggyőzni a nyilvánosságot:

„A református egyházak hitvallása az eleve elrendelésről a hozzá kapcsolódó tételekkel együtt saját lelkületével és szükséges irányvonalával az ember lelkét elfordítja minden kegyességtől és a vallástól. A test és a gonosz által szolgáltatott méreg, a Sátán fellegvára, amelyben meglapulva leleskedik mindenkire, és ahonnan sokakat halálosan megsebesít a kétségbeesés és a gondtalanság nyilaival. Istent a bűn szerzőjévé, igazságtalanná, zsarnokivá és képmutatóvá teszi. Ez a tanítás nem más, mint megújított sztoicizmus, manicheizmus, libertinizmus, vagy iszlám. Az embert testi bizonyosságba ringatja, mert meggyőzi arról, hogy a választottak üdvösségét senki nem veheti el, ezért hát éljenek úgy, ahogy tetszik; és biztonságban elkövethetik akár a legkegyetlenebb vétkeket is, míg az elvetettek akár a szentek minden cselekedetét igazán cselekedhetnek is, engedelmességük a legkisebb mértékben sem segítené elő üdvösségüket. Ugyanez a tanítás arról is beszél, hogy Isten az Ő akaratának önkényes döntéséből minden bűn tekintetbe vétele nélkül a világ legnagyobb részét örök kárhozatra rendelte, sőt, ezért is teremtette őket. Továbbá, amiképpen a kiválasztás a hit és a jó cselekedetek forrása és oka, az elvetés a hitelenség és az istentelenség oka. Ez a hívők sok gyermekét ártatlanul elszakítja édesanyjuk emlőjétől, és zsarnokian a pokolba veti, hogy sem a keresztség, sem a keresztség kapcsán az egyház értük mondott imádságai nem használnak nekik a legkisebb mértékben sem.”

És sok hasonlót mondanak, amit a református egyházak nem ismernek el, sőt, teljes lelkükből megvetnek.

A Dordrecht Zsinat tehát az Úr nevében ünnepélyesen felkéri mindazokat, akik kegyesen segítségül hívják Megváltó Jézus Krisztusunk nevét, hogy ne a mindenhol hangoztatott rágalom, vagy néhány korábbi és jelenlegi tanító magánvéleménye – amiket sokszor hamisan idéznek, vagy elfordítanak, és eredeti jelentésükhöz képest teljesen más értelmet erőltetnek rá – alapján ítélik meg a református egyházak hitét, hanem ezen egyházak nyilvános hitvallásából, az ortodox tanítás kijelentéséből, amit a zsinat minden egyes tagja egyhangúan megerősített. A zsinat figyelmezteti továbbá a rágalmazókat, hogy gondolják meg Isten borzalmas ítéletét, ami rájuk vár, mert oly sok egyházban és sok gyülekezetben hamisan tanúskodtak a hitvallásokkal szemben, megzavarták a gyengék lelkiismeretét, és sokakban gyanakvást ébresztettek az igaz hívők közösségével szemben.

Végezetül arra inti a zsinat mindazokat, akik szolgatársaink Krisztus evangéliuma szerint, hogy kegyesen és istenfélően viseljék magukat e tanítással kapcsolatban, mind az iskolákban, mind a gyülekezetekben, azt mind szóban, mind írásban Isten nevének dicsőségére, az élet szentségére, a megszorodott lélek vigasztalására alkalmazzák. A hithez hasonlóan a Szentírás vezérelje érzelmeiket és egész beszédüket, és tartózkodjanak azoktól a szónoki fogásoktól, amelyek meghaladják a Szentírás eredeti értelmének bemutatásához szükséges kereteket,

és amelyek ürügyén a vakmerő bölcsekedők megtámadhatják, sőt, becsmérelhetik a református egyházak tanítását.

Jézus Krisztus, Isten Fia, aki az Atya jobbján ülve megajándékozta az embereket, szenteljen meg minket az igazságban, vigye el a tévelygőket az igazságra, zárja be az igaz tanítás rágal-mazóinak száját, és áldja meg Igéjének hűséges szolgáit bölcsesség és megkülönböztetés lel-kével, hogy minden beszédük Isten dicsőségére és az őket hallgatók okulására legyen. Ámen.

Azt, hogy ez a hitünk és döntésünk, saját nevünk aláírásával tanúsítjuk.

Itt következnek a zsinat elnökeinek, elnökhelyetteseinek és titkárainak, valamint a holland egyházak teológiai professzorainak nevei, valamint mindazok, akik részt vettek a zsinat ülésén, mint egyházuk követői, azaz, Nagy-Britannia, a Választói Palatinátus, Hessia, Svájc, Wetteravia, a Genfi Köztársaság és Egyház, a Brémai Köztársaság és Egyház, az Embdeni Köztársaság és Egyház, Gelderland Hercegsége, és Zutphen, Dél-Hollandia, Észak-Hollandia, Zeeland, Utrecht provincia, Frízland, Transisalanía, Groningen állam, Omland, Drent és a Francia egyházak képviselői.